

GLAS GORENSKE

DNEVNI TELEFON 31-1000 SACUN PRI KRAJU IN JAHN-OKOLICA
MESTNA POCETNA STEVILKA STANJE 8 DINARJEV

Zastarele oblike dela z ljudmi zavirajo dvig politične zavesti

Volitve so nam dale bogate izkušnje

Kot povsod v državi, so bili letosni rezultati volitev tudi v ljubljanskem okoliškem okraju boljši od prejšnjih. Najboljše so bile občine Crnuče, Medvode in Gabrovka — najslabše pa so bili v Vodicah, Moravčah in Sentvidu pri Štěni. V splošnem so bili kraji na desnem bregu Save boljši, čeprav je več industrije na njenem levem bregu. Seveda tu ne gre za celo območja, pač pa le za posamez-

Marsikateremu kandidatu, ki je šel med volivce, si je zgodilo, da so pred njim ljudje »bolj na skrivaj« kritizirali diktatorski odnos lokalnih aktivistov.

Napačno pa bilo iskati birokratizem in diktatorstvo samo v organizaciji SZDL in med komunisti. Povsod je nekaj teh stankov. Sedaj gre predvsem za to, kdo in kako se proti temu bori. Imamo tudi upravne odbore KZ in njihove poslovodje, ki s svojimi nedemokratičnimi, samovoljnimi odnosi do množic jemljejo ugled SZDL in ljudski oblasti. Prav tako je vrsta podjetij, kjer se še ni uveljavil princip demokratičnega razpravljanja o vseh problemih podjetja, čeprav so v upravah vsega razvoj socialistične demokracije. Uspehi, ki smo jih dosegli, nas ne smejo uspavati.

Premalo kvalitetno politično delo SZDL in komunistov se odraža tudi v tem, da je bila v Okrajni zbor proizvajalce izvoljena samo ena žena. Samo površna analiza volitev v našem okraju kaže na to, da se organizacije SZDL in ZK po VI. kongresu ZKJ niso dovolj odločno borile proti birokratizmu v lastnih vrstah, niti v drugih organih družbenega upravljanja.

Bogate izkušnje, ki so nam jih dale volitve, obvezujejo vsa politična vodstva, predvsem člane ZK, da odločneje in hitreje odpravljajo slabosti v lastnih vrstah, saj te lahko resno ovirajo razvoj socialistične demokracije. Uspehi, ki smo jih dosegli, nas ne smejo uspavati.

Nace VOLJC

Kamnik ima velike načrte

Predlog investicij za leto 1954

Nace Voljc

ne vasi ali občine, ki so poslabšale volilne rezultate.

Ze sama primerjava med občinami kaže na to, da je vzrok slabe udeležbe prej slabo delo političnih organizacij kot pa socialni sestav prebivalstva. Stevilni predvolilni sestanki so pokazali, da večina kmetov razume in tudi odobrava nove gospodarske ukrepe. Kmetje so se ponekod zelo radi razgovarjajo o socializmu, in to tisti, ki so jih lokalne organizacije SZDL enostavne smatrali za reakcionarne. Volilni rezultati so bili v veliki meri odvisni od ugleda krajevnih aktivistov. Tisti komunisti in aktivisti SZDL, ki se niso od razvoja demokracije pri nas nicesar naučili in se držijo istih starih oblik dela z ljudmi, kot so bile v voljavi v dobi administrativnega socializma, danes predstavljajo največjo coklo pri dviganju politične zavesti delovnih množic.

Za prosveto in kulturo je predviđenih 6.100.000 dinarjev. Zgradili bodo novo gimnazijo poslopje in osnovno šolo v Turnjicah, uredili muzej, dijaški internat in popravili šole. Za zdravstvene namene so določili 1.622.000 dinarjev. S temi sredstvi bodo zgradili nov zdravstveni dom in adaptirali dom invalidne mladine. Za turizem bodo potrošili kar 11.200.000 dinarjev. Hotel je Kamniku že res potreben in dokončati bodo morali dela na velikem kopališču, zavarovati razvaline na Malem gradu ter urediti parke. Od tega bodo prispevali tudi gradbeni zadružni za gradnjo žičnice na Veliko planino.

Ker namerava ljudski odbor prihodnje leta v občini razširiti vodovodno omrežje, v starem delu pa povečati vodni pritisk, imajo v načrtu nov vodovodni rezervoar na Starem gradu. Tudi za ceste in mostove je pred-

viden večji znesek (16.180.000 dinarjev), s katerimi nameravajo asfaltirati več ulic, urediti cesti v Turnjice in na Perov ter kanalizacijo in popraviti mostove. Za elektrifikacijo vasi Palovče, Vranja peč in Trobelno so predviđeni 4 milijoni dinarjev, za javno razsvetljavo in tokovino pa 300.000 din. Približno 7 milijonov so namenili za regulacijski načrt Kamnika, otroško igrišče, za požarne vodnjake ipd.

To so najnajnejša dela, ki jih nameravajo Kamničani napraviti v prihodnjem letu. Vprašanje pa je, kako bo s finančnimi sredstvi, načrti, delovno silo in materialom za zagotovitev teh načrtov.

Preteklo nedeljo je bilo v Kranju okrajno posvetovanje občinskih sekretarjev ZB. Konferenca je ugotovila vrsto nepravnosti pri delu organizacije in sprejela več sklepov, ki bodo poživili delo Zvezne borcev v okraju. Namen posvetovanja

Novi imenovani heroji

Ob desetletnici ustanovitve nove Jugoslavije je bil odlikovan z redom narodnega heroja tudi Ivo Slavec - Jokl iz Struževskega pri Kranju. Padli heroj je bil rojen 1916. leta. Ze pred drugo svetovno vojno je kot napredno misleč človek vedno

nadmeh napadu belogradistov in Gestapa na Pševem pod Sentjoštom pri Kranju je padel. Z njegovo smrtnjo je osvobodilno gibanje v kranjskem okraju izgubilo enega najboljših borcev, katerega edini cilj je bil, čim prej izgnati okupatorja in ljudstvu prikazati veličino narodnoosvobodilne borbe.

Narodni heroj Ivan Bizjak je doma z Dolinje Otlice na Primorskem. Bil je sin cestarja in se je izučil za mehanika. Zaradi fašističnega preganjanja se je vsa družina odselila v Črnuče pri Ljubljani.

V delavskem gibanju je Ivan sodeloval že 1934. leta. postal je organizator sindikalnih organizacij, »Sloboda« itd. Leta 1936 je postal član Partije. Zaradi revolucionarnega dela so ga leta 1938. zaprli in pozneje internirali v Ivanjici.

Tako po okupaciji je sodeloval pri organizaciji vstaje in zbiranju orožja za partizane. Julija 1941 je postal borec v I. Raški četi, ki je bila tedaj ustavljena. Bil je izredno hraber. Po dveh mesecih kravnih bojev s sovražnikom je postal komandir Moravske čete, ki je kmalu za tem doživel svoj ognjeni krst v spopadu z Nemci na Savinjskem hribu nad Moravčami. S četo, v kateri je bilo komaj 20 borcev, se je boril proti 700 Nemcem, ki so jih obkobil. Po dolgotrajnem boju se je sovražnik umaknil. Imel je 20 mrtvih, četa pa je izgubila le enega tovariša. V tem spopadu je Bizjak ustrelil nemškega poljemnika. Njegova četa se je še večkrat udarila z okupatorjem in napadala njihove postojanke.

Jesenj 1941 se je tovariš Bizjak s svojo četo umaknil na desni breg Save ter tu nadaljeval borbo s sovražnikom. 29. oktobra 1941 se je četa na pohodu po globokem snegu ustavila na Sušci pri Dobravi. Italijani so zvezni za hišo in jo nenadoma napadli. Ivan Bizjak je tedaj sestanek mestnega odbora OF branil četi umik in padel zadet kamor pa ni več prišel. Ob ne-

pozorjal na nevarnost fašizma. Ob kapitulaciji bivše jugoslovanske vojske je takoj pričel organizirati odpor proti okupatorju. Sam pa je odšel v partizane na Dolenjsko. V nekem boju je bil težko ranjen, Italijani so ga pustili ležati, misleč, da je mrtev. Ko je malo okreval, se je vrnil v Kranj in bil do ozdravljenja v Struževem v globoki ilegalni. Med zdravljenjem je bil v stalnih stikih z aktivisti in ilegalci ter je vedol osvobodilno gibanje. Sam je maskiran večkrat prihajal v Kranj ter vodil organizacijo mladinskih in OF organizacij. Tedaj je bil komandir za tem doživel svoj ognjeni krst v spopadu z Nemci na Savinjskem hribu nad Moravčami. S četo, v kateri je bilo komaj 20 borcev, se je boril proti 700 Nemcem, ki so jih obkobil. Po dolgotrajnem boju se je sovražnik umaknil. Imel je 20 mrtvih, četa pa je izgubila le enega tovariša. V tem spopadu je Bizjak ustrelil nemškega poljemnika. Njegova četa se je še večkrat udarila z okupatorjem in napadala njihove postojanke.

Jesenj 1941 se je tovariš Bizjak s svojo četo umaknil na desni breg Save ter tu nadaljeval borbo s sovražnikom. 29. oktobra 1941 se je četa na pohodu po globokem snegu ustavila na Sušci pri Dobravi. Italijani so zvezni za hišo in jo nenadoma napadli. Ivan Bizjak je tedaj sestanek mestnega odbora OF branil četi umik in padel zadet kamor pa ni več prišel. Ob ne-

70 štipendij za otroke padlih borcev

Preteklo nedeljo je bilo v Kranju okrajno posvetovanje občinskih sekretarjev ZB. Konferenca je ugotovila vrsto nepravnosti pri delu organizacije in sprejela več sklepov, ki bodo poživili delo Zvezne borcev v okraju. Namen posvetovanja

je bilo izboljšanje tako organizacijskega kot političnega dela med članji ZB in priprava za letne občne zbrane.

V natančnem in jedrnatem

poročilu je okrajni sekretar ZB Martin Košir obravnaval prav vse probleme, s katerimi se mo-

ra danes boriti Zveza borcev. V organizaciji vlada precejšnje mrtvilo, hiter družbeni razvoj pa je številne člane prehitel in nekote so se značili v vrstah neobjektivnih kritikastrov, kar s sveto tradicijo starih borcev nima nič več skupnega.

Važno poglavje dela Zvezne je zbiranje podatkov o otrokih padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja. V kranjskem okraju so 904 otroci padlih borcev in žrtev, vendar ta številka ni popolna, ker se v nekaterih krajinah občinskih odborov ZB za to sploh ne menijo. Velik del teh otrok je v šolah ali pa se uči obrti. Okrajni odbor je že 1952. leta organiziral tako imenovan pripravilni razred za vse tiste, ki se težje učijo ali pa niso imeli možnosti za pouk. Razred je že zaključil 32 otrok; trenutno novih pa je 22, ki so celo iz Črnomlja, Kočevja in Ljubljane. Razen tem otrokom je ZB preskrbelo pouk v obrti še 19 mladoletnikom. To pripravilno šolo finansira okrajski odbor ZB in je januar izdal že 250.000 dinarjev. Vrh tega je odbor socialno šibkim borcev razdelil skupno 694.000 dinarjev podpore.

V okraju je 70 štipendistov, od katerih jih je neposredno v proračunu ZB 38, 20 jih na pobudo ZB štipendira Okr. ljudski odbor, ostale pa republiški odbor ZB. Za štipendije je okr. odbor ZB dala »Tiskanina« en milijon dinarjev. Skupaj je odbor izdal v letu 1953. 1.088.000 dinarjev, vendar bi bil ta znesek lahko večji in tudi prejemnikov gmotno pomoči bi bilo lahko večji, če bi se občinski odbori ZB bolj brigali za svoje ljudi.

Slovenska deklaracija človeških pravic je velik korak naprej po poti uresničevanja človeške enakosti in zakonskih pravic na svetu. Zato tudi pravljamo 10. decembra, dan človeških pravic.

Iz vsebine

ELEKTRIKA V KAMNIKU

*
Kmetijski nasveti

*
Obrazi in pojavi

*
DEŽELA ORGANIZACIJE MAU-MAU

*
»Orientalno veče«

ZAPOSLENI GOSPODINJI VSO POMOC

*
Telesna vzgoja — Sport — Zanimivosti — Podlistek

Dan človeških pravic

Na tretjem zasedanju Generalne skupščine Organizacije združenih narodov so 10. decembra 1948. leta po dolgi pripravah in razpravah v komisiji za človeške pravice sprejeli Splošno deklaracijo človeških pravic. Pri glasovanju nihče ni nasprotoval. Cepav se je ob tej prilikli devet delegacij vzdržalo glasovanja, lahko sprosto trdimo, da so deklaracijo sprejeli enoglasno, ker je bilo vzdrževanje povsem načelne narave. Te delegacije, med njimi tudi jugoslovanska, se niso vzdržale glasovanja, ker se morda ne bi strinjale z določbami, ki so prišle v deklaracijo, marveč samo zaradi tega, ker vanjo niso uvrstili tudi drugih določb, predvsem tistih o socialnih in gospodarskih človeških pravicah.

Toda načelni nesporazum brez dvoma izraža osnovna nasprotja v družbenem in mednarodnem življenju in kaže, kako težka bo še pot do tedaj, ko bo mednarodna skupnost preko Organizacije združenih narodov ostvarila tisto idejno osnovno, o kateri v tem oziru govori ustanovna lista OZN.

Toda idealnih stanj ni lahko doseči. Bistveno je, da je človeštvo na tej poti in da obstoji napredne družbene sile, ki vztrajno vzpodobujajo napore k dosegu takih stanj. Dokler obstoja človeško trpljenje in človeška revščina, dokler bomo imeli opravka z brezpravjem in poniganjem s človeško usodo, vse dotlej ne bomo mogli govoriti o tem, da je dejansko uresničena ureritev med ljudmi in narodi, kakor je vsebovana v Ustavnih listih OZN. Strahotne izkušnje z nacifašističnim pohlepom, z njegovo rasno besnostjo in hladnim, premišljenim in sistematičnim uničevanjem ne samo človeških pravic, marveč tudi nihovih fizičnih bitij, so narode naučile razumeti, od koder poteka najhujše zlo in največja ovira za človeški napredek.

Ta ugotovitev se je po vojni spet in spet ponavljala. Najbolje so jo občutili majni, z ostali v šibki narodi, ki si s težavo utirajo pot k svobodi in narodni neodvisnosti. Občutili jo je sleherni prebivalec kolonij. Prav dobro smo jo razumeli tudi mi, saj so se naši narodi ves čas moralni upirati imperialističnemu nasilju z raznih strani, ki ni globoko zadeval samo v naše nacionalne pravice, temveč je pogosto ostro zadeval tudi osnovne človeške pravice.

Slovenska deklaracija človeških pravic je velik korak naprej po poti uresničevanja človeške enakosti in zakonskih pravic na svetu. Zato tudi pravljamo 10. decembra, dan človeških pravic.

Z lastnimi silami . . .

Upravni odbor KZ Kranj je na svoji zadnji seji sprejel resolucijo, naslovljeno na Glavno zadružno zvezo Slovenije. Podobno resolucijo v skrajšanem obsegu je poslala na isti nastav tudi Sindikalna podružnica pri KZ Kranj. Namen teh dveh resolucij je, da se prikaže poslovjanje KZ Kranj v najboljši lumiči. Upravni odbor, Gorjanc in Zabret nastopajo v povečanih osebih borca za socialistični razvoj kmetijstva in podeželja, Perovšek pa kot zavirač in razdražljivec takega razvoja. Poziv oben resolucij se zaključujejo, naj Perovšek preneha napadati v časopisu, temveč naj se stvari urejajo interna, odnosno preko častnega razsodišča ali anketne komisije Glavne zadružne zvezze. Odbor zaključuje poziv s sledenjo grožnjo:

»V kolikor bi pa KZ Kranj na ta način ne dobila zadušenja, bi vsekakor morala, čeprav nerada, nastopiti redno sodno pot, ker to zahteva njena čast in je to zahteva vseh njenih zadržnikov!«

Predvsem se čudim, da upravni odbor ne razlikuje, katere stvari se tečejo njega in katere stvari Zabret in Gorjanc. Zadradi tega moram upravnemu odboru še enkrat povedati, da se bo moral v bodoče preusmeriti same na področje svoje zadruge in skrbeti za napredok kmetijstva med svojimi zadržniki. Moral se bo odpovedati zbiranju denarnih sredstev s področja sosednjih zadrug. Upravni odbor navaja v rečenici dobesedno: »Ni res, da je bil pretežni del less odkupljen s področja tujih zadrug (92%), ampak je bilo s področja sosednjih zadrug odkupljeno le 27%, 54,7% od okoliških kmetov, ki niso imeli v zadrugah svojega lesnega odseka, in iz domačega področja 18,3%.«

To je prelep primer zavijanja resnice, tovariši!

Resolucija najprej trdi, da ni res pretežni del lesa odkupljenega s področja tujih zadrug, zaključi pa, da je z domačega področja odkupljenega 18,3%. Katero pa je to domače področje, tovariši? To je področje vase KZ Kranj in s tega področja niste dobili niti ene četrteine sokov, od katerih živi vaša zadruga. Več kot tri četrteine čistega dobička ste torej zbrali na področju tujih zadrug. Prišei pa je čas, ko boste morali računati samo na lastne sile in s temi lastnimi silami napraviti kaj za napredok kmetijstva. S tem sem razjasnil tudi vaše uvodno zavijanje o velikih, srednjih in malih zadrugah in kako so tudi v državnem sektorju potrebeni mali, srednji in veliki obrati. Čudno, da niste ugotovili, da so tudi v vodi potrebne male, srednje in velike rive in da je svet tako smotreno ustvarjen, da velike rive žro male itd. Takoj vprašanje sploh ni bilo postavljeno. Ravno nesolidarno zajedanje ene KZ v delovno področje druge KZ je bilo načelo. Vprašanje je bilo postavljeno, ali je prav, da se zbirajo tolikšna denarna sredstva v napol mestni KZ na račun kmečkega podeželja, ki bi porabilo sredstva v interesu razvoja zadržništva in kmetijstva prav na vasi! Seveda popolnoma razumem slabost odbornikov, da se tujim virom dobička nočemo odpovedati in da so kot en mož vstali v obrazmo teh 82%. Toda trdno sem prepričan, da bosta upravni in nadzorni odbor OZZ odobrila moje stališče v gornjem vprašanju.

V resoluciji se vrstijo točka za točko z besedami: »Ni res, da...« Ne vem, koga boste prepričali s takim zanikanjem. Vi zanikujete, da posamezni uslužnenci odločajo mimo volje zadržnikov, toda poglejte, kaj se je zgodilo vam, odbornikom upravnega odbora KZ Kranj samim: Advokat dr. Jakob Mohorič

rič iz Ljubljane je naslovil tov. Slavku Bezniku, odgovornemu uredniku »Glasu Gorenjske«, pismo z naslednjim začetkom:

»Kot pooblaščenec upravnega odbora Kmetijske zadruge z o. j. Kranj se obračam na vas v naslednji zadevi in (zaključek) »Zato se obračam na vas in v imenu upravnega odbora KZ Kranj pošiljam v objavo naslednji članek...«

Na moje vabilo je prišel na razgovor predsednik KZ Kranj in mi izjavil, da upravni odbor KZ Kranj ni nikoli razpravljal o pooblastilu za dr. Jakoba Mohoriča kot zastopnika KZ Kranj, niti niso njega kot predsedniku KZ Kranj vprašali za pristane, da bi dr. Jakob Mohorič nastopal v imenu KZ Kranj. Predsedniku KZ Kranj je popolnoma neznan, kdo od odbornikov, odnosno uslužnencov je dal ta pooblastila dr. Jakobu Mohoriču že 7. novembra 1953, kajti tov. Puhar kot predsednik KZ je zvedel za stvar šele na sešanku, ko so sprejemali resolucijo, dne 3. decembra 1953.

Vidite, tovariši, da imam plišni dokument, kako delajo posamezniki mimo volje in vedno upravnega odbora. KZ Kranj celo v času, ko sem jaz tak postopek javno v časopisu kritiziral. Kako pa je v času, ko nihče na to ne pazi?

Zabret in Gorjanc sta za razvoj zadržništva škodljiva, ker stalno dajeta svoji okolici negativno politično orientacijo. V sredini, ki komunistom ni naklonjena, imata lahko Gorjanc in Zabret pomembno politično vlogo. V sredini, ki trpi nekaj zavednih in sposobnih komunistov, sta Gorjanc in Zabret politično brez pomena; kot človeka od trgovske stroke pa lahko uporabna.

Upravni odbor je v resolucijah prezrl moje konkretno načrte glede političnega stališča omenjenih dveh funkcionarjev KZ Kranj in trdi, da je »iz članka razvidna le osebna mržnja in nesporstvo s strani ing. Perovška...« Mislim, da oba gospoda sama najbolje vesta, kdaj sem ju spoznal in da nimam nikakih osebnih stikov niti osebne mržnje, pač pa sem smatral za potrebljivo iz družbenih in zadržnih ozirov opozoriti na ta primer. Zadruga ne sme biti organizacija, v kateri bi našla oporo reakcija socialističnega razvoja. Nikoli nisem v člankih trdil, da sta Zabret in Gorjanc strokovno nesposobna, temveč sem ostro napadal njuno politično negativno delovanje. Ce je razlog obrambe Zabreta in Gorjanca od strani upravnega odbora ta, da ju brani prav zato, ker zagovarja isto politično stališče kot Zabret in Gorjanc, potem bodo morali zadržniki na letnem zboru rezizitati, koga bodo izvolili v upravo, če pa je politično stališče sedanjega upravnega odbora drugačno kot Zabret in Gorjanc, ju bo odbor sam izločil.

Kmetom zadržnikom torej svetujem, da se oprije samo na lastne sile. Spriznajmo naj se z dejstvom, da trgovski poseganje v področje tujih zadrug ni socialistično. Prav tako naj ne gojijo upov, da jim bodo v se danji stvarnosti razlaženi bogataši pomagali v boljše življene. Ne! To bo spet plod kmetovskega lastnega prizadevanja in truda. In ravno v tem poljedelskem trudu naj mu zadruga nuditi večjo pomoč kot do sedaj.

Ing. Janez Perovšek

Za stanovanja gre

Ze v zadnji številki našega lista smo objavili poročilo kranjskega občinskega ljudskega odbora na 15. redni seji, ki je obnavljal stanovanjske probleme v Kranju. Po obširni razpravi odbornikov mestne občine, je ljudski odbor sprejel številne sklepe, ki bodo že v bližnji dočnosti omilili stanovanjsko stisko, v nekaj letih pa jo postopoma sploh odpravili.

Ljudski odbor mestne občine bo izdelal petletni načrt za graditev stanovanj, vzporedno s tem pa bo zagotovil potrebna zemljišča in brutto dohodek in obseg lastnih investicijskih sredstev. Ljudski odbor pa bo podjetjem zagotovil brezplačna zemljišča in potrebne komunalne naprave. Na-

loga ljudskega odbora bo, da že prihodnje leto omogoči tudi čim večjo zasebno gradnjo hiš. Letno naj bi v Kranju zgradili vsaj 60 do 100 enostanovanjskih ali dvostanovanjskih hiš. Ljudski odbor bo skušal vsem upravičenim interesentom zagotoviti brezplačno zemljišče in dolgoročno posojilo v skupnem znesku 50 milijonov dinarjev letno. V ta namen bodo že razlaščena zemljišča razparcelirana in načrtni komunalni načrti. Pri privatnih gradnjah bodo interesenti morali sprejeti pogoje, da bodo hiše dozidane v treh letih in da bodo praviloma dvostanovanjske ter enonadstropne.

Gospodarski svet pri LOMO bo imenoval poseben odbor za izgradnjo stanovanj, ki bo izpolnjeval organizacijske naloge v zvezi z obveznostmi podjetij in privatnikov, ki bodo zidali. Isti svet bo prav tako pregledal v Kranju prav vse hiše, ki bi jih lahko nadzirali. Na ta način bomo v strogem centru pridobili številna nova stanovanja.

Tako nekako bo izgledalo že prihodnje leto. Vendar bi bilo prav, da stanovanjski problem ne rešujejo samo ljudski odborniki na svojih sejah, temveč pa morali ta vprašanja čim bolj obnavljati tudi zbori volivev.

Kmetijski svetovalec

Več pozornosti dobrim semenom

V mnogih krajih kranjskega stilu samo pridelovalcu, temveč posredno tudi potrošniku. Pri večjem pridelku bo večja ponudba in zato bo tudi cena nizja. To pa pridelovalcu ne bo v skodo, ker mu bo to izravnati večji pridelek.

Semenski oddelek OZZ Kranj ima na razpolago precejšnje količine priznane semenske črne ajde, najboljše kvalitete. Vsi, ki so spočetka stali ob strani. To da tudi ti so končno pristopili kot člani k vodovodni zadrugi in prijeli za delo.

Posebno bi tu še opozoril na pomen in vrednost dobrega semenskega krompirja. Ako bi pogledali le malo bolj kritično, bi ugotovili, da niti polovica naših pridelovalcev nima zdravega dovolj donosnega in sortno čistega krompirja. Pri mnogih je stanje naravnost kritično, dosegli niso niti polovico normalnega pridelka, nekateri pa kolaj le dobro seme; to posebno tisti, ki so še sadili »Oneida« in »Rožnik«.

Okrjene zadržne zveze imajo letos doslej največje zaloge priznane, zdravega, sortno čistega, bogato rodnega semenskega krompirja. Ce bi vsi tisti, kateri im je zamenjava že skrajna nujnost, segli po njem, bi bilo vseh teh zalog še za domača potrebe mnogo premalo. Kljub navedenemu pa ni zanimanja domačega kupca za ta semenski krompir.

Zaradi ponovnega padca cen potrošnemu krompirju je nastala razlika v ceni še višja. Zato je tistem, ki bi najbolj potreboval novo seme, to skoro nemogoče nabaviti, ker je imel od slabege semena tako majhen pridelek, da se druge, manj ozljive potrebe ne more kriti.

V radovljškem okraju so počeli kmetijske zadruge, da bi krile razlike v ceni toliko, da bi kupec plačal le 10 din za kg. Na ta način bodo zadržali čim več dobrega semenskega blaga na svojem področju. Več kmetijskih zadrug je že sedaj dalo za to svoj pristanek.

Z ozirom na opisani položaj mislim, da je to za pozdraviti in podobne ukrepe tudi druge priporočiti, ker to ne bo koris-

Težave z elektriko v Kamniku

V Kamniku preurejajo električno omrežje, ker je bilo dosedanje preobremenjeno. Ze pred leti so pričeli graditi pri železniški postaji novo transformatorjev obliki: novozgrajeni transformator bo napajal Sutno, Novi trg, zapadni del mesta in usnjarno. Transformator na Fužinah bo imel dovod na Graben in v bloke na Grabnu. Od tega transformatorja bo zgrajen nekaj sto metrov dolg zvezni vod za 3000 voltov do mekijskega voda. S tem dobi dovolj energije transformator v Tovarni kovanega orodja v Spodnjih Mekinjah in transformator v Mekinjah. Na transformator v Tovarni kovanega orodja bodo neposredno priključeni vodovod in Spodnje Mekinje.

Kabel, ki je doslej doval Mekinjam energijo z Glavnega trga, bi del v obratni smerti in Gl. trg bo tako imel dvojen dovod. Ker bo postaja na Glavnem trgu zelo razbremenjena in dvojno napajana (po popravljenem tretjega kabla celo trojno), bodo tudi v ostalem delu mesta razmrežne zboljšane. Potreben kabel za preureditev omrežja bodo dobili od voda Godič–Stajnovica, oz. Mekinje–Godič. Ker je za trašo zveznega voda že izdan gradbeno dovoljenje, bo-

do verjetno kmalu pričeli z delom.

Na ta način bo celo mestno področje imelo dobro napetost, projektanti pa čas, da v miru pripravijo dokončno ureditev omrežja. Treba bo tudi urediti vprašanje omrežja Zaprice in okrog gimnazije. Zlasti gimnazija ima tako slabo razsvetljavo, da je večerni pouk nemogoč.

Pri teh razgovorih je bila grajana tudi slaba razvada, ki zadeva tem bolj Kamnik kot letoviško mesto, da monterji postavljajo drogove in prepletajo zice, kakor se jim zljudi, čeprav bi bilo dostikrat z ljubezno in dobro voljo možno napraviti delo ličnejše in prijetnejše za okolje.

Z električnimi instalacijami ni toliko težav, očitno pa je, da ni pravilen način dela telefonskih

monterjev v Kamniku. Zadnje

dni so zopet navlekli po zraku polno telefonskih kablov in podirajo tisto, kar so napravili pred nekoliko leti. Njih instalacije izgledajo kakor instalacije na kakem gradbišču. Videti je tudi, da so premalo nadzorovani, ker bi jim sicer ne padlo v glavo, da postavijo telefonski vod čez novo nogometno igrišče (od česar jih je odvrnilo športno društvo še po dolgem prerekjanju).

Občinski praznik v Loki

v sklopu aktivnosti in ustanavljanju vaške odbore, ki so zbirali orodje in hrano za partizane. Njihove akcije so se od tedna do tedna večale in prizadevale okupatorju vedno več preglavijo.

Proslava se bo pričela že na predvečer omenjenega praznika. Po okoliških vrhov bodo goreli kresovi. Skofjeloški grad bo razsvetljeval bengalični ogenj. Sveti Loko. Odbor se je sestajal vsak teden, člani pa so v okolišu pri-

dobivali aktiviste in ustanavljanju

potrebe ne more kriti. Vrataj, ki so predliženi so predvsem skupaj pomešanih. Ti pravijo: »Bom pa dal na vagon, tam gre vse.« Mislim, da bi ti že letos lahko uvideli, da mineva čas, ko je vse šlo, kvaliteta in stanje naravnost kritično, dosegli niso niti polovico normalnega pridelka, nekateri pa kolaj le dobro seme; to posebno tisti, ki so še sadili »Oneida« in »Rožnik«.

Okrjene zadržne zveze imajo letos doslej največje zaloge priznane, zdravega, sortno čistega, bogato rodnega semenskega krompirja. Ce bi vsi tisti, kateri im je zamenjava že skrajna nujnost, segli po njem, bi bilo vseh teh zalog še za domača potrebe mnogo premalo. Kljub navedenemu pa ni zanimanja domačega kupca za ta semenski krompir.

Zaradi ponovnega padca cen potrošnemu krompirju je nastala razlika v ceni še višja. Zato je tistem, ki bi najbolj potreboval novo seme, to skoro nemogoče nabaviti, ker je imel od slabege semena tako majhen pridelek, da se druge, manj ozljive potrebe ne more kriti.

V radovljškem okraju so počeli kmetijske zadruge, da bi krile razlike v ceni toliko, da bi kupec plačal le 10 din za kg. Na ta način bodo zadržali čim več dobrega semenskega blaga na svojem področju. Več kmetijskih zadrug je že sedaj dalo za to svoj pristanek.

Z ozirom na opisani položaj mislim, da je to za pozdraviti in podobne ukrepe tudi druge priporočiti, ker to ne bo koris-

Nekateri upoštevajo samo velike naslove

Nekateri ne berejo časopisov, zato...

Nekateri preberejo, kaj jih pridele...

Nekateri čakajo, kaj bo prinesel čas

Slednjim se pridružite tudi Vi!

Kupujte, berite in depusujte v svoj tednik
»Glas Gorenjske«

Šah • Telesna vraga • Šport

O delu partizanskih društev v kranjskem odkraju

Društvo v Tržiču je letos praznovalo zlati jubilej — 50 letnico svojega obstoja in obletnice ustanovitve prvega telovadnega društva na Gorenjskem. Za to proslavo se je društvo začelo skrbno in temeljito pripravljati že v letu 1952. Najprej so uredili telovadni dom. Bil je premajhen za številne člane in pripadnike, ki jih je društvo zbralo okoli sebe. Danes jih je blizu 420, tako da je društvo po članstvu trenutno najštevilnejše v kranjskem okraju.

Društvo je v tem letu bodilo v pripravah na svojo obletnico

slug njegov dolgoletni predsednik tov. Konč skupno z upravnim odborom in voditeljskim zborom.

Društvo v Gorenji vasi je eno najmlajših društev v kranjskem okraju, saj je bilo ustanovljeno še v jeseni lanskega leta. Od-

kor tako uspešno delo in uspehi tege najboljšega podeželskega društva na našem okraju?

Društvo je z ustanovitvijo dobilo v last bivši sokolski dom, ki pa je bil med vojno poskušovan. Novozvoljeni odbor društva je skupaj z vsem članstvom zaviral rokave. Obnovili

Boksarski dvoboje

Prijateljski dvoboj »Železničar« (Ljubljana) : Jesenice, ki je bil v nedeljo na Jesenicah, se je končal z zmago domačih 6 : 14.

V bantam kategorij Zen z Jesenic ni imel nasprotnika in je dobil 2 točki brez borbe.

Pereso Lahka kat.: Paček (Zel.) : Devčič (Jes.) 2 : 0 po točkah,

Lahka kat. Ščurk (Zel.) : Noč (Jes.) 2:1 po točkah,

pol welter kat.: Globokar (Zel.) : Hajdarevič (Jes.) 0:2 po točkah,

welter kat.: Novak (Zel.) : Pristov (Jes.) 0:2 po točkah,

welter kat.: Gorjup (Zel.) :

Podgajski (Jes.) 2:0 t. k. o. v

priči rundi,

pol srednja kat.: Žitko (Zel.) :

Pilipovič (Jes.) 0:2, k.o. v

drugi rundi,

srednja kat. Markovič : Haus (Jes.) 0:2 t.k.o. v drugi rundi,

srednja kat. Skrjanc (Zel.) :

Pristov St. (Jes.) 0:2 t. k. o.

v prvi rundi,

pol težki kat.: Preželj (Jes.)

ni imel nasprotnika in je dobil brez borbe.

Nad Koprivnikom pa je domača kaolin, katerega še nihče ne izkorišča. Vsekakor bi bilo to

letašnje jeseni so marljivi zidarji »G. G.« z Bleda dogradili kar tri bloke in zdaj dokončujejo še ostala dva. Stanovanjske bloke graditi podjetje »Tomaž Godec« iz denarnega fonda lanskoletnega čistega presežka.

PO VASEH IN MESTIH GORENJSKE

Iz Bohinja

V bližini Bohinjskega jezera je letos razvila svojo dejavnost obrat občinskega podjetja »Mineral«, ki je našel bogata nahajališča gorske krede. Kjub ročnemu delu znača proizvodnja nad 700 ton letno. To kredo rabijo tovarne lakov in firnežev, pošiljajo pa jo tudi »Kablus« v Novi Sad in »Kromus« v Zagreb. Obrat bi bilo treba mechanizirati, kar bi močno pocenilo proizvodnjo.

Nad Koprivnikom pa je domača kaolin, katerega še nihče ne izkorišča. Vsekakor bi bilo to letašnje jeseni so marljivi zidarji »G. G.« z Bleda dogradili kar tri bloke in zdaj dokončujejo še ostala dva. Stanovanjske bloke graditi podjetje »Tomaž Godec« iz denarnega fonda lanskoletnega čistega presežka.

zelo dobro, saj so najdbe kaolina na tod res obilne, nova proizvodnja pa bi nudila tamkajšnjemu ljudstvu bogat vir dohodka.

V bližini postaja v Bohinjski Bistrici vidno raste veliko stavbo gradbišče lesnega obrata »Tomaž Godec«. Zidajo pet štiristanovanjskih blokov za svoje delavstvo. V prvih šestih tednih letašnje jeseni so marljivi zidarji »G. G.« z Bleda dogradili kar tri bloke in zdaj dokončujejo še ostala dva. Stanovanjske bloke graditi podjetje »Tomaž Godec« iz denarnega fonda lanskoletnega čistega presežka.

Iz Cerkeli

Na predvečer Dneva republike je bil v Zadružnem domu odprt nov kinematograf, v katerem bodo trikrat tedensko redne kino predstave. Cerkljanom, ki so si že davno želeli imeti svoj kino, se je zdaj izpolnila ta želja. Dosedanjem obisku kino predstav je ogromen, kar je dokaz, da je tudi naše podeželje žejno razvedrila.

Iz Kamnika

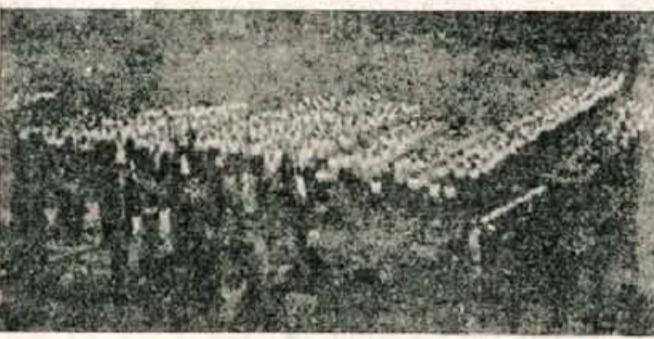
Klub rezervnih oficirjev Kamniku redno prireja predavanja. Pred tremi tedni je predaval kapetan Sladič, to nedeljo pa major ing. Solter.

V počastitev dneva JLA bodo v nedeljo gostovali v Kamniku gojeni letalske šole in se posmerili s Kamničani v odobjki, košarki, ping-pongu in šahu.

Gradnja žičnice na Velikem planino je postala stvarnost. Ustanovni občni zbor Gradbeni zadruge »Žičnica Velika planina« bo 18. decembra t. l. v

Zaradi menadne prekinute teka tiskarna ni pravočasno mogla datiskati te številke našega lista.

Uprava »Glesu Gorenjske«

Nastop »Partizana« v Tržiču

ali pa v počastitev 10. obletnice ustanovitve FLRJ izvedlo v Tržiču med športnimi, sindikalnimi in delovnimi kolektivi vrsto raznih športnih tekmovanj v oddobjki, atletiki, namiznem tenisu, plavanju itd. V teh prireditvah in tekmovanjih je sodelovalo preko 800 nastopajočih. Poleg tega je društvo s svojimi člani nastopilo tudi na vseh prvenstvih okrajne zvezre »Partizana«. Kranj v letu 1953, kakor tudi na republiškem zletu v Ljubljani junija t. l. ob proslavi 90. letnice ustanovitve prvega telovadnega društva v Sloveniji. Povsod so člani društva dosegli zadovoljive rezultate.

Zelo svečano je društvo pravljilo svojo obletnico. Ob tej prilici je razvilo svoj prapor kot prvo društvo »Partizan« v Sloveniji. Na predvečer proučevanje je bila ena najbolj uspehl večernih telovadnih akademij na prostem po osvoboditvi na Gorenjskem, na kateri je nastopilo preko 120 telovadcev. Na glavnem proslavi 7. junija t. l. je bil zlet gorenjskih društev »Partizan« slovesno otvorjen s povorko skozi mesto, na popoldanskem telovadnem nastopu pa je sodelovalo blizu 1000 telovadcev »Partizana«. Tako je društvo pravljilo svoj zlati jubilej. Od vseh letosnjih prireditiv, ki jih je društvo pripravilo, naj posebej omenimo še organizacijo »Titove štafete« od Ljubelja do Kranja, kjer je društvo v celoti sodelovalo.

Zelo svečano je društvo pravljilo svojo obletnico. Ob tej prilici je razvilo svoj prapor kot prvo društvo »Partizan« v Sloveniji. Na predvečer proučevanja je bila ena najbolj uspehl večernih telovadnih akademij na prostem po osvoboditvi na Gorenjskem, na kateri je nastopilo preko 120 telovadcev. Na glavnem proslavi 7. junija t. l. je bil zlet gorenjskih društev »Partizan« slovesno otvorjen s povorko skozi mesto, na popoldanskem telovadnem nastopu pa je sodelovalo blizu 1000 telovadcev »Partizana«. Tako je društvo pravljilo svoj zlati jubilej. Od vseh letosnjih prireditiv, ki jih je društvo pripravilo, naj posebej omenimo še organizacijo »Titove štafete« od Ljubelja do Kranja, kjer je društvo v celoti sodelovalo.

V društvu je z odhodom nekaj doberih vaditeljev postal vprašanje vaditeljskega kadra najbolj pereče. Zato je društvo poslalo na republiški vaditeljski tečaj v gozdno šolo »Partizana« v Možirje nekaj svojih tečajnikov z namenom, da si čimprej zagotovi preporeben vaditeljski naraščaj. Za tako uspešno delo državljani gotovo največ za-

D. F.
(Nadaljevanje sledi)

Slaven : Korotan 5 : 0 (1 : 0)

Okoli 400 Kranjčanov je bilo v nedeljo priča letosnjemu zadnjemu prvenstvenemu nastopu Korotana na domaćem igrišču. Trden namen, res samo namen Korotancev je bil, da premagajo moštvo Slavena iz Hrvatske. Vendar so se dogodki na igrišču odvijali precej drugega, namreč v skodo domačega moštva. Slovo ni bilo preveč nadebudo. Kar je uspelo v zadnjih letih samo članu I. lige, Sarajevu, to je uspelo tudi neapeljskim gostom — premagati so Korotan z visokim rezultatom 5:0.

Prvi polčas je potekal v znamenu enakovrednosti moči, na trenutke je bil Korotan terensko celo nadmočen. Kljuno temu, da so gostje vodili z 1:0, so Kranjčani ostro napadel, vendar žoga ni hotela v mrežo. Tri prečke in nekaj ostrih strelov, ki jih je vratal gostov s težavo ubranil ter razmerje v kothih 6:1 v korist domačih, je bil rezultat terenske nadmočnosti.

Slaven se na malem igrišču takoj znašel in šele v drugem delu je prišlo do izraza njegovo tehnično znanje. Kranjčani so kmalu »zaplavljali« in bili samo še razbita četa. Obram-

DEZURNA SLUŽBA

Dežurna zdravniška služba v območju ljudskega občinskega odbora mestne občine Jesenice od 11. do 18. decembra: Dr. Avguštin Tancar. Obiski na domaj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej uri bo zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi kravljivami.

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče Kranj: Sobota, 12. dec. ob 17. uri — Zemljan: »Odločitev«. Zaključna predstava za šole Ziri. Gostovanje v Zireh.

Ob 20. uri — Zemljan: »Odločitev«. Izven. Gostovanje v Zireh.

OBE PREDSTAVI: GOSTOVANJE V ZIREH. — Predprodaja vstopnic od srede, dne 9. dec. dalje v trgovini Kmetijske zadruge in dve urki pred predstavo pri blagajni Zadružnega doma.

Nedelja, 13. dec. ob 18. uri — Gehri: »Sesto nadstropje«. Izven.

Torek, 15. decembra ob 13.30 uri — Zemljan: »Odločitev«. Zaključena predstava za I. gimnazijo Kranj.

Ob 16. uri — Zemljan: »Odločitev«. Zaključena predstava za II. gimnazijo Kranj.

Cetrtek, 17. decembra ob 13. uri — Klabund: »Krog s kredom«. Zaključena predstava za šole

PO VASEH IN MESTIH GORENJSKE

Iz Bohinja

V bližini Bohinjskega jezera je letos razvila svojo dejavnost obrat občinskega podjetja »Mineral«, ki je našel bogata nahajališča gorske krede. Kjub ročnemu delu znača proizvodnja nad 700 ton letno. To kredo rabijo tovarne lakov in firnežev, pošiljajo pa jo tudi »Kablus« v Novi Sad in »Kromus« v Zagreb. Obrat bi bilo treba mechanizirati, kar bi močno pocenilo proizvodnjo.

Nad Koprivnikom pa je domača kaolin, katerega še nihče ne izkorišča. Vsekakor bi bilo to

zelo dobro, saj so najdbe kaolina na tod res obilne, nova proizvodnja pa bi nudila tamkajšnjemu ljudstvu bogat vir dohodka.

V bližini postaje v Bohinjski Bistrici vidno raste veliko stavbo gradbišče lesnega obrata »Tomaž Godec«. Zidajo pet štiristanovanjskih blokov za svoje delavstvo. V prvih šestih tednih letašnje jeseni so marljivi zidarji »G. G.« z Bleda dogradili kar tri bloke in zdaj dokončujejo še ostala dva. Stanovanjske bloke graditi podjetje »Tomaž Godec« iz denarnega fonda lanskoletnega čistega presežka.

Podjetje »Žičnica«, ki je do sedaj izdelalo več gozdnih žičnic v Sloveniji in ostalih republikah, je prevzelo izdelavo strojnih naprav za žičnico na Veliko planino. Žico bo izdelala Zelzarna Jesenice, pletenje pa bo izgotovilo podjetje »Novkabel« Novi Sad. S tem bo prihajeno mnogo deviz. Načrti za gradbenine objekte dela Projektivni birov na okraju Ljubljana-olčice.

Izhodiščna postaja bo tik ob cesti v Kamniško Bistrico, 5 km od mesta. Končna postaja bo na najvišji točki Velike planine — Njivici, ki je visoka 1664.8 m.

To je lepa razgledna točka in v bližini so odlična smučišča na Dol. v Tiho dolino in na prostrano planoto Velike in Male planine.

Najmodernejsa žičnica v Evropi, ki so jo zgradili pred letom dni v Badgasteinu v Avstriji, prepelje s svojimi 40 sedežnimi kabinami v eni uri 400 oseb v eno smer. Žičnica na Veliko planino ne bo za njo prav nič zaostajala.

jetja v Ljubljani ter mu pripovedoval, da ima nabavljene preko 100.000 kg sena, ki ga mora natovoriti na železniških postajah v Kranju in v Nakleni. Prosil ga je, naj mu posodi 2.000 dinarjev proti potrdilu. Vseh 2.000 dinarjev je Pokljukar še isti in naslednji dan zavral v hotelu »Lovec« na Bledu.

Pa vse to ga ni spomnetovalo. Za veseljajo po gostilnah in nočnih lokalih, za ženske in vožnje z avtomobilom je rabil večno več denarja, kot ga je lahko pošteno zasluzil. Posluževal se je lažnih in zveničnih imen in trenutnih posojil z izgovorom, da jih bo drugi dan vrnil, in prodajal predmete, ki jih sponil iščudil.

Tako je na rafiniran način izrabil več poštenih ljudi na Gorenjskem. Izdal se je za pilot, šofer pri Transju na Jesenicu in da potuje večkrat v inozemstvo. Ko mu je upravnik Muzej obljubil, da bo les kupil, ga je Pokljukar prosil za 5.000 dinarjev proti potrdilu. Muzej pa mu jih je izplačal le 3.000. Kot jamstvo je Muzej izročil svojo »Rekrutno izpravo«. Naslednji dan je Pokljukar Mujeju pisal, da je moral nemudoma odpotovati v inozemstvo, zato naj na vrnitve denarja počaka. Da bi goljufija bolje uspela, se je pripeljal na žago s takšnjem tipu »Buick«, olesu pa seveda ni bilo ne duna ne slaha.

Dne 3. avgusta je prišel Pokljukar v Park hotel na Bledu in se natakarju predstavljal kot dobitnik nekega vojaškega poglavja.

Ob 18. maja t. l. je prišel v pisarno KZ Ribno pri Bledu in zahteval upravnika Alojza Mujeja. Začel mu je pripovedoval,

da ima pripravljenega precesa

lesa in ga želi prodati KZ Ribno.

Dejal je, da ima dobre zveze

z Filipom Mulejem iz Zeleč,

katerega upravnik poznal,

GLAS GORENJSKE

ZANIMIVOSTI

K STEV. 50

Priloga za poduk in razvedrilo

S črnega kontinenta

Dežela organizacije Mau-Mau

A friško pleme Kikuju pozna ves svet zaradi upornikov Mau Mau. Pokrajina Kikuju leži v centralni Keniji. Prebivalstvo cenijo približno na milijon. Pleme Kikuju se ukvarja v glavnem s poljedelstvom. Osnova plemenske organizacije je rod. Ta združuje v sebi vse tiste, ki izvirajo iz iste krvi. Več takih družinskih skupnosti tvori pleme.

Posebni običaji plemena Kikuju spremljajo vsakega člana plemena že od najneježnih let. Ko ima otrok 4 ali 5 let, mu prebodejo uhi. Najbolj groba poteza v življenju mladega Kikuju je obrezovanje, ki ga dčri med 12. in 16. letom. Po tem dogodku postane mladi predstavnik plemena polnoprazen član skupnosti. Podobnemu postopku so podvržene tudi dekle. Nato sledi ženitev.

Pred ženitvijo vodijo mlađi fante in dekle posebno vrsto ljubezni, ki jo tamkajšnji prebivalci imenujejo »pugujuko«. Mlađenci tega plemena ne ljubijo deklet. Ljubimkanje na

Kenija in sosednje dežele

Javnih mestih ni dostopno. Za mlade pripadnike plemena priznajo številne plese podnevi in ponoči, na katerih se spoznavajo. Tu navadno vzklikuje prijateljstvo. »Pugujuko« organizirajo v posebnih kolibah, v katerih se sestajata mlađi fant in dekleti. Ko sta se odločila drug za druga, ostaneta v njej sama. Toda kljub temu je deklica popoloma zavarovana. »Pugujuko« je točno predpisani s strogim plemenskim zakonom, ki predvideva najtežjo kazeno za vsak prekršek. Mlađenci, ki bi se pregrali proti temu zakonu, izključijo iz skupnosti.

V plemenu Kikuju imajo ženitev za najpomembnejši dogodek v življenju. Roditi otroke je pri njih dolžnost. Plemenski običaji zahtevajo, da imata novoročenca najmanj 4 otroke. Mlađenci in dekleta si pri njih svobodno izbirajo zakonskega tovariša. Starši se v to sploh ne vtrkajo. Ko se mlađeničar zaljubi, ne sme tega dekletu neposredno pokazati. O tem obvesti svoje prijatelje, ki običajno njen dom. Eden od njih se nato obrne k dekletu in reče:

— Iščemo ognjišče, kjer bi nas z veseljem sprejeli.

— Kdo od vas bi bil rad sprejet? vpraša deklet.

Ko izve, pove svoj odgovor. Ce je bodoči mož sprejet, mu njegovi starši prinesajo darove, med ali pivo iz sladkornega trsa. Doto dajejo mlađeničevi starši. Ce je to bogata družina, navadno podarijo koze, ovce ali govedo. Običaji predvidevajo okoli 30 glav.

Poreka

Nad poroko v plemenu Kikuju se Evropejci navadno zgrovijo, če ne poznajo običajev in misijo, da je deklet prisiljeno stopiti v zakon.

Na dan ženitve ženinovi srodniki »ugrabijo« nevesto in jo nosijo na ramenih. Ona se borii, joka in vpije, da se noče poročiti. Ponekod se ta lažna borba spreverže v pravo bitko med sorodnicami ženina in neveste. Temu običaju sledi svečanost na nevestinem domu. Ko se je mlađado deklet že vselilo v svojo novo kolibo, pojde žalostne pesmi kar 8 dni. V tem času se neveda ne sme prikazati ljudem, pa

Običaji pod goro Kenijo

če bi imela še tako važen opravek. Osmi dan in v znamenužtvovanja zakolje ovoce. Njenomast svrejo in namažejo z njo mlađo ženo.

Mlađi imat lahko toliko žena, kolikor jih more vzdrževati. Kikuju misijo, da je življenje srečnejše, če je družina številnejša. Ko se je mož prvič oženil, ga njegova žena čez leto ali dve vpraša, kdaj bo pripeljal drugo ženo. To vprašanje je obvezno, kadar žena pričakuje otroka.

V poligamni družini ima mož svojo lastno kolibo, vsaka žena pa svojo. Zemljo obdelujejo skupno. Mož je glava družine, a običaji mu predpisujejo, da mora redno obiskovati vsako svojo ženo ob določenih dnevih. Na ta način preprečujejo ljubosumnost.

Ločitev

Vsaka žena ima svoje določene dolžnosti v gospodinjstvu. Ločitev so zelo redke, ker smatrajo ženo za temelj vsemu družinskemu življenju. Mož lahko zahteva ločitev, če mu žena ne rodi otrok, če odklanja zakonske dolžnosti, če se ukvarja s čaranjem, če krade, zapusti moža ali se kako drugače slabovo vede proti njemu. Žena se lahko loči iz istih razlogov, samo zadnji zanj je veljavem.

Kolibe plemena Kikuju so okrogle, zidovi so leseni, strehe pa iz trstike. Gradnja takega stanovanja traja vsega skupaj en dan. Ženina koliba je sveti dom družine. Ta je s pregradami ločena na več prostorov: spalnico, shrambo, otroško sobo in hlev za koze in ovce. Ognjišče je navadno v sredi koče. Ogenj morajo zakuriti vsak večer.

Tabu — pravila

Kadar običaje moža prijatelj, mora priti žena v njegovo kolibo. Če obiskovalec ostane čez noč, tedaj mu žena pripravi posteljo med članimi družine. Takrat so vse žene popolnoma svobodne in vsaka lahko izbere enega od gostov in ga nastani v svoji kolibi. To je družabni običaj in ne mož ne žena ne pokažeta niti sledu ljudbosnosti. Sicer pa žena nikoli ne sme tajno povabiti moškega v svoje stanovanje.

Posebna Tabu pravila urav-

Celo obredni ples s pod britansko stražo

Ovce in koze predstavljajo Navadno pripravljajo čarovniki glavno sredstvo zamenjave do- drin.

Kikuju se ukvarjajo tudi z obrtjo. Več stoletij že kopijojo belci prišli v Kenijo, so čarovnike, ki so pridobilni omenjeni strup, sežigali na grmadah. Danes se jim ni treba bati te kazni. Britanci se mnogo bolj bojijo bojevnikov organizacije Mau-Mau.

Danes že opažamo težnjo mladine po evropski obleki. Največja ovira temu je, da ženske gledajo na evropska oblačila kot na sredstvo za skrivanje telesnih hib. Nekateri starši ne dovoljujejo svojim hčeram, da bi se poročile z mlađenci, ki nosijo evropsko obleko vse doletje, dokler ti ne prizesejo, da se ji bodo odpovedali.

Verovanje

Pleme Kikuju veruje v boga Hagaja, stvarnika sveta. Ta bog živi na nebu, toda od časa do časa pride na zemljo in biva na visokih gorah. Ljudje verujejo, da je gora Kenija redno prebivališče boga Hagaja. Kadar molijo, se obračajo proti njej in mu žrtvujejo.

V Keniji je sedaj manj padavin, kot jih pomnijo včasih. Vzrok temu je uničevanje goz-

navajo odnose med poročenimi ženami in tujci. V družini se točno drže teh pravil. Oče je vrhovni gospodar. Sin in hčerka se smeta pogovarjati s tujcem le tiko in zelo vljudno.

Najhujša klečev

Mati je najčastnejše bitje. Najtežja žalitev, ki jo človek lahko napravi drugemu, je ta, da surovo in nespodobno omenja ime njegove matere.

Zene istega moža se med seboj nazivajo družabnice. Mož se mora vljudno vesti do svoje tasse. Odstopiti ji mora prostor,

in uporaba strupov. Kikuju misijo, da je tako čaranje v nasprotju z moralnimi zakoni, toda kljub temu je pri njih znana priprava strupa »orogeo«.

To je pravi strup. Pridobivajo ga čarovniki iz strupenih zelišč. Kako, — to je tajnost. Kadar so pri tem opravili, ne sme nihče nositi oblike ali stopiti v prostore, kjer se to dogaja.

ORKESTER SLEPCEV IN SLEPI DIRIGENT

V veliki dvorani na Dunaju pretekli mesec orkester slepih glasbenikov z velikim uspehom priredil več koncertov. Orkester je izvajal opereto, klasično in plesno glasbo. Dirigent, ki je prav tako slep, je udarjal takt z nogo, orkester pa je vozil z dleskanjem prstov v smeri posameznih instrumentov.

DOVOLJ BACILOV

V nekem velikem trgovskem magacinu v Parizu sta 2 francoska znanstvenika zmerila, ko je bil naval kupcev največji, da je v enem kubičnem metru zraka nič manj kot — štiri milijone bacilov.

DEZNIK POVZROCIL SMRT

Dežnik pokojnega britanskega min. predsednika Chamberlaina je bil svetovno znan. Povzrocil pa mu ni nobene škode. Anglež Albert Hall tudi ni mogel nikam brez dežnika. V Londonu mu je ob devetnem vremenu na mokrem tlaku spodrsnilo, da je padel. Pri tem se mu je jeklena konica dežnika zapicila na ravnost v oko in Hall je za posledicami poškodbom umrl.

AMERIŠKI DEZERTER

Ameriško vojno sodišče je imelo opravka z vojakom Robertom Doreym, ki je doma v Sommerville. Dorey je služil vojake v ameriških okupacijskih četah. Pred 17 meseci je iz Zahodnega Berlina zbežal v Vzhodno cono. Stopil je v sovjetsko službo in dajal sovjetski tajni policiji razna tajna poročila in vojaške podatke. Kmalu pa se je premisil in zopet predal ameriškim oblastem. Obsoden je bil na 15 let zapora. Amerikanci trdijo, da je v Vzhodni coni najmanj še 20 takih dezterjev.

NOČEJO DOMOV

Prav tako, kot se ujeti severnokorejci upirajo vrniti v domovino, je tudi nekaj Amerikanov, ki se nočijo vrniti v

Ameriko, ker želijo ostati v Severni Koreji. Amerikančki trdijo, da so med 22 Američani, ki naj ne bi hoteli domov, le trije kominformaci, ki pa strahujejo vse ostale.

450 GRAMOV TEŽAK RADIO

V Franciji so pričeli prodajati miniaturni radio-aparat, ki ga lahko nosimo v žepu ali avtoku. Vsekakor je to najmanjši aparat na svetu. Novi sprejemnik je dolg 15 cm, širok pa niti 4 cm. Opremljen je z dvema akumulatorjema. Tehta 450 gramov.

NEZNANA VRSTA RIB

Poznani južnoafriški ihtilog profesor Smith je pred nekaj dnevi, po pisanku francoskega lista »France-Tireur«, na vzhodni obali Afrike uvel šest dokaj nepoznanih rib. Profesor Smith je preteklo leto identificiral prvi primer najstarejše poznanre ribe na svetu.

UMRLA JE NAJSTAREJŠA VDOVA

Marija Matte iz Boxbourgha blizu Johannesburga v Južni Afriki je pred kratkim umrla. Stara je bila 112 let. Poročena je bila 70 let, njen mož je umrl 1938. leta. Pred desetimi leti je Mattejeva izgubila vid. Njeni sestri sta starci okoli devetdeset let in se še prav dobro počutita.

ČUDNO POTRDILO

Kdorkoli je po odkritju Amerike želel potovati iz Španije v Novi svet, je moral najprej dočakati, da niti on niti nihče iz njegove rodbine in bližnjih srodnikov v zadnjih dveh generacijah ni bil kaznovan od inkvizicije.

1500 OTROK SO ZAPUSTILE

Kot piše francoski list »Vue Image« so angleške materje v preteklem letu zapustile 1500 otrok. To je največje število zapuščenih otrok v neki državi. Oblasti so našle samo 500 mater, medtem ko je 1000 otrok ostalo brez staršev.

„Orijentalno veče“

Samo zaradi vabljivo zvenečega, eksotičnega naslova, ki naj bi nam razmatal fantazijo, teh vrstic ne bi bilo. Pa je bil program tak in tak, radovedni gledalci pa prav taki. (Na srečo je bila zasedena le polovica dvorane.)

Na svoji turneji po FLRJ (!) je tudi Kranj osrečil „univerzalan i popularan artistički par“ — Bobby in Lilly (spet eksotika!), ki je »prav gotovo« dopotoval na ravnost iz Monte Carla, kjer se je že načeloval dekadentnih buržujev brez razumevanja za »ugodan užitak« njunega spreda. Ta pa tudi v Kranju ni bil prav nič podoben naslovu. — »Dodataj i uvjerite se!« pravi njegov lepak.

Nekaj Lillyjinih plesov v tenčicah (»arapska valcna«, »balans«, »Strauss«), ki so bili prav tako daleč od izvirnosti, kakor »za to odgovarajuči kostimi«, in čarovnije (»fakirski eksperimenti«) partnerja Bobbyja, — to je bilo vse, kar smo lahko videli. »Solo (Engliš) valcer« kot uvertura ob spremljavi »moderne tehničke instrumentalne glazbe« (beri: od napornega življenja utrujen gramofon in predstvo zvočnik!) je dal slutiti, da bomo doživelvi večer odmirajoče kvazi-umetnosti, le potupoč diletantizem, ki z resnostjo, še manj z umetnostjo, pač nima nobenega opravka.

Sicer pa tega niti nismo pričakovali!

Ceneno kabaretso in šestorazredno barsko umetnost smo si lahko ogledali za 50, 40 in 30 dinarjev, — za ceno torej, ki jo običajno plačamo, če se res želimo kulturno in spodbodno razvedriti.

Ogledali smo si torej to predstavo v sindikalnem (!) domu. In kaj smo še videli razen »Modernog Turbiljona i madjije«?

Pol dvorane skoraj same mladine, tudi šolske, ki se je menda prav res zabavala.

Večkrat poudarjam, da si želimo enotnosti med delavsko, kmečko in šolsko mladino. Želimo si, da bi se ta mladina nekje shajala, tam našla zdravo in vzgojno zavavo, izmenjala misli in skupno reševala svoje probleme. Prvi koraki v to smer so Brez škode bi »artistički par« lahko opuščili že storjeni, začetni uspehi so se že stil svoje »turneje« in stopil na posredovanje. Ugotoviti pa moramo, da taki valnico za delo, saj tudi »šund« literature že dolgo več ne tiskamo. Sicer pa tudi ni več mnogo tistih, ki bi svoje dvorane odstopali takim »mojstrovinam«.

do 18 let), s cigaretami v ustih sedijo v dvorani, se glasno zabavajo ob slabem programu in delajo neslane opazke.

Prvi — tako obnašanje ni spodborno, drugi pa je veliko vprašanje, ali je mladini sploh doposten vstop v večernim predstavam, zlasti takim, kjer anonimni Bobby kaže svoje coprnije in se norčuje iz pameti nekega fanta (menda dijaka), ki si ga je izbral za odrskoga »poskusnega

kunca«, Lilly pa svoje nekdaj bujne oblike skriva za pomanjkljivimi tenčicami. Nič ni pri nas puritanske zadržanosti in moralistične hysterije; v presoji pa moramo vendarle obdržati neko mero in ločiti dobro od kvarnega. Da tak »orientalski večer« res ni najboljše vzgojno sredstvo, je menda jašno. Ogledali smo si torej to predstavo v sindikalnem (!) domu. In kaj smo še videli razen »Modernog Turbiljona i madjije«? Pol dvorane skoraj same mladine, tudi šolske, ki se je menda prav res zabavala.

Večkrat poudarjam, da si želimo enotnosti med delavsko, kmečko in šolsko mladino. Želimo si, da bi se ta mladina nekje shajala, tam našla zdravo in vzgojno zavavo, izmenjala misli in skupno reševala svoje probleme. Prvi koraki v to smer so Brez škode bi »artistički par« lahko opuščili že storjeni, začetni uspehi so se že stil svoje »turneje« in stopil na posredovanje. Ugotoviti pa moramo, da taki valnico za delo, saj tudi »šund

Dostojnost je povsod zaželena

1. Rdeča popoldanska obleka s črnim žametnim okrasom. 2. Zlato vezenje na ovratniku in pasu da preprosti zeleni obleki eleganci.

Zaposleni gospodinji vso pomoč

Sodobno urejanje stanovanj di otroci opravljajo lažja dela stremi za tem, da bi bilo čim bolj praktično glede razdelitve prostorov in notranje opreme ter izpopolnjeno z raznimi tehničnimi pridobitvami, kot so: hladna in topla voda, razsvetljava, razni električni aparati, gospodinjski strojki itd. S tem razbremenjujemo ženo prekomernega domačega dela, ker je večina žena poklicno zaposlenih izven doma, velik del pa sedeže v javnem življenju.

Izpremenila pa se je tudi miselnost družinskih članov, ki se zavedajo, da ne morejo zaposlene žene same opravljati vseh domačih gospodinjskih del. V mnogih družinah se to delo deli. Družinski člani si sami čistijo obliko, obutev, pospravljajo postelje, skrbe za kurjavo itd. Tu vso pomoč.

Včasih zadostuje ena sama nepremišljena beseda ali pa neobrzdana kretinja, da si ustvarimo sodbo o človeku. Osnova lepega vedenja je obvladovanje samega sebe. Nobeno čustvo, naj bo to ljubezen ali sovraštvo, zavist ali zaničevanje, maščevalnost ali žalost, nas ne sme toliko prevzeti, da bi vzbujali s tem pozornost. Navajamo vam nekaj splošnih pravil o lepem vedenju.

Na cesti in v javnih lokalih govorimo tiko. Ni nujno potrebno, da vsi sopotniki v vlaku, na cestni železnici ali pa v avtobusu poslušajo, kaj priповедete svoji sosedi. Skrajno nedostojno je, če kdo na javnem prostoru opravlja svoje prijatelje in znance in jih imenuje z imenom. O zasebnih zadevah tujih ljudi navadno ne govorimo, najmanj pa v javnosti.

V gledališču, na koncertih, v kinu in pri predavanjih z zanimanjem sledimo sredimo in kolikor mogoče mirno sedimo na svojih prostorih. »Duhovite« opazke so odveč. Svoje zasebno mnenje lahko povemo prijateljem in znancem. Medkluci, ki motijo druge poslušalce, so znak skrajne neotesanosti.

Z ljudmi, ki so »v rožcah«, se ne prepiramo. Izzivalne besede preslišimo ali pa se mirno odstranimo. Vsako prerekanje vzbuja pozornost, dobro vzgojen človek pa ne bo hotel nikoli bosti v oči niti z besedo, niti z obliko ali dejanjem. V javnih lokalih se skrbno ogibamo prepisu. S svojo družbo ne

govorimo preglesno, da ne momo drugih gostov.

Zelo neotesano je tudi, če kdo vleče na ušesa, kaj govorijo pri sosednjem mizi. Novega gosta ne ogledujmo od glave do peta. Posebno ženske naj brzajo svojo radovednost in naj ne kažejo preočitnega zanimanja za oblačila svojih tovarišic.

K dobrvi vzgoji spada tudi negovana zunanjost: skrbno počesani lasje, čiste roke, snažni nohti, čista in zaščita obleka, osnaženi čevlji itd.

Z nameščenci v uradih in javnih lokalih se ne prepirajmo! Vsak javen urad ima pritožno knjigo, ki je strankam na razpolago. Če z mirno in dobro besedo ne dosežemo uspeha, se poslužimo pritožne knjige, nika-

kor pa se ne spuščajmo v glasna prerekanja. Nevhudne nameščence lahko ožigosamo v časopisu.

Pri pozdravljanju ne delajmo razlik.

Mladina naj se spošljivo vede proti starejšim. Starim ljudem dajemo pri stopanju skoz vrata prednost in jim ponudimo svoj sedež v natpanem vlaku.

Vljudnost tudi ne pozna razlik med delavcem in inteligentom. Pri javnih blagajnah, na pošti in v uradih, kjer je promet živahen, mirno počakamo, da pridemo na vrsto. Vsako preravnje je odveč in kaže samo slabvo vzgojo. Mirno se postavimo v vrsto in čakajmo. Drugi govorovo prav tako težko čakajo ka-

kor mi.

Nasveti

Sivalnega stroja ne mažimo z oljem, dokler ga nismo temeljito očistili prahu. Sicer se olje zmeša s prahom in se zamaše in otrde vsi deli stroja. Po končanem šivanju je treba pod iglo položiti sukheno krpico in sprožiti zapon.

Zepne ure ne polagaj na mrzlo marmornato ploščo nočne omarice ali umivalnika. Oimrzlega marmorja se ura hitro pokvari. Najbolje je, da ura visi.

Od svečne kaplje, aka jih položimo pred uporabo za nekaj ur v slano vodo. Zadošča žlica soli na liter vode. Sveča se hitro osuše in gore, ne da bi kapljalo od njih.

Za kratek čas

Ona: Ah, tvoja roka je tako lahka, dragi Aristid. Nikar ne izkoristi ženske rahločutnosti!

Nekaj navodil za delo v kuhinji

Dobro urejena in oskrbovana kuhinja, pravilno ravnanje s posodo in živili itd., vse to se v gospodinjstvu dobro obrestuje.

Vsaka gospodinja mora predvsem skrbeti za zračenje. Ce kaž prekipi, moramo takoj odpreti okno. Sicer pa te stvari lahko preprečimo, ako lonec in druge posode pokrijemo in krimo tako, da jedi ne vro preveč.

Praznii posod in pokrovk ne postavljajmo na vroč stičnik. Email pokra, pa tudi kovinska posoda se kvari. Jedilnik za naslednji dan si po možnosti na-

pravimo že prejšnji večer. Ostankov jedi ne puščamo v loncu, ampak ga popolnoma izpraznimo in ga napolnimo s toplo vodo. To nam olajša pomivanje. Zivila in jedi denimo takoj v jedilno shrambo in jih pokrijemo. Mleko navadno zavremo takoj, ko smo ga prinadle domov.

Kuhanje samo si čim smotreneje uredimo. Večkrat poglevimo, če imamo dovolj sladkorja, soli ali kisa, da ne bomo po nepotrebnem zakasnile s komisijom, ker bomo morale še v trgovino.

GORENJSKI PIONIR

Dragi tovariši železarji!

Nepozabni so nam dnevi, ko ste nas obiskali kot pevci ob volitvah in priredili koncert v Kamni gorici ter ste za veliki prazniki republike ponovno prišli k nam ter nas bogato obdarili!

Spoznavali smo se in iskreno smo vam hvaležni za vso skrb, ki je imate za nas železarji z Jesenic!

Prvi ste pristopili k nam z željo, da bi se tudi mi vpeljali v lepše življenje in postali neko pošteni delavci. Čutimo vašo ljubezen, dragi tovariši železarji, in vam želimo pri vaših naporih mnogo uspehov!

Vam pa, dñjaki iz metalurške šole, ki ste izdelali lepo darilo za našo delavnico, — srčna hvala! Kadar bodo donele žagice in bodo pela kladivca v naših rokah, bomo mislili na vas, ki ste nam ustvarili prve delovne po- goje.

Kličemo: za domovino s Tatom — naprej!

Hvaležni gojenci republiškega vzgojnega doma v Kamni gorici.

Dragi Kosobrincëk!

VIDELI SMO JELENA

Kmetje so pospravljali še zadnje pridelke s polj. Kar hitro se je stemnilo. Odpravljali smo se domov. Da bi se malo ogrelj, smo začeli teči. Drevje se je polagoma razredčilo, videli smo že polja. Na robu gozda sem opazil rjavu gmoto. Ugljili smo, kaj bi to bilo. Darko je pravil, da je konj, Milan pa, da je štor. Ker si nismo bili na jasnom, smo se približali travniku. Bil je jelen. Presenetili smo ga. Ko nas je začutil, se je vznemiril. Dvignil je glavo z mogočnim rogovjem in obstal ko vkopan. Trenutek nato je zdrljal. Ognil se je mladega smrečja in zavil na volje. Rogovje je položil na pleča in lahko prekoščil globov grm. Ne kaž časa je begal po polju, po-

tem pa zavil v sosednji gozd. Ker teh mogočnih živali v bližnjih gozdovih ni, sklepam, da je prišel iz Kokrske doline.

Zdravo! Vladislav Cebula

Lepe so bile proslave

V zavesti zavita jugoslovanska mesta pričajo lahko vsakemu tujcu, da praznujemo enega največjih praznikov. Res je tako. Svobodni narodi Jugoslavije praznujejo deseto obletno II. zasedanja AVNOJ v Jajcu. Vrh tega pa praznujemo tudi deseto obletno ustanovitve republike. Tudi danes, dne 29. novembra, so se zbrali vsi člani Izvršnega sveta v Jajcu. Tovariš Tito je dobil diploma za svoje požrtvovano delo za narodovo blaginjo.

Tudi v Kranju smo proslavili ta dan kar se da svečano. V soli smo imeli svojo proslavo. Za otvoritev je pevski zbor pel dve pesmi in sicer Bohoržari in Razpršite se megličice. Za uvodom je imel prof. Zumer govor, v katerem je poudaril

našo državljanško dolžnost. Po tem govoru, ki je bil zelo zanimiv in dolg, sta sledili še dve deklamaciji. Ob koncu proslave pa smo zapeli še himno, potem pa odšli domov.

Zvečer sem odšel še na proslavo v zadružni dom na Primskovem. Proslava je bila pestra in zelo dobro izvedena. S sodelovanjem gumarške šole in kulturnega društva »Svoboda« je proslava zadovoljila številne gledalce.

Ker sva z Vladom še kakor Ljubljanci, sva bila v nedeljo zvečer v Ljubljani. Sla sva na akademijo v dom JLA. Bi je zelo lep spored, tako da nam je bilo kar težko, ko je bil konec. Najprej je ljubljanski komorni zbor zapel dve pesmi, nato je Sava Severjeva recitiral, Sonja Drakslerjeva in Friederik Lupša pa sta zapela nekaj pesmi. Proti koncu je spet nastopil komorni zbor.

Tako so proslavljali ta dan vsi zavedni državljanji. Riko Varč

Ariel Kassak:

11

Z obema rokama pograbi Lilian nogo in jo potisne na mesto.

Naprej, naprej! Bum!

Nazaj!

Se enkrat: naprej, naprej! Bum!

Spet nazaj!

Naprej! Bum! Vrata so se stresla.

Nazaj!

Naprej! Vrata se udajajo. Morda samo še enkrat.

Naprej!, nazaj!, naprej! Bum!

Na volanu je ležala Lilian v globoki omedlevici, ko so vrata popustila in padla. Avto je stekel v temo in obstal ob živi meji. Motor se je ustavil. Sunek je vrgel dekle v rosno, mrzlo travo. Vse okrog nje je bil zrak čist, dober, sladek zrak!

Harry se je pripeljal na posestvo, ko je bilo že temno. Od služkinje-policista je izvedel, da sta bili obe prijeteljni na celodnevnom avtomobilskem izletu in sta se že vrnili. Zapeljal je avto pred glavnim vhodom v hišo. Povsod je že vladala tišina.

Nalahno je potkal na Lilianina vrata. Ni sprejel odgovora. Pritisnil je na klju-

ko, vstopil in prižgal luč. Liliane ni bilo v sobi. Že je hotel sobo zapustiti, ko je iz svoje sobe stopila Mary in naperila nanj svoj revolver.

— Kdo vam je dovolil, da vstopite, je vprašala odločno.

— Dol revolver! Kje je Lilian?

— Kaj je ni? je vprašala vsa zaskrbljena. — Pred dobro uro sva se pripeljali. Jaz sem šla takoj spat, ona pa je hotela še spraviti avto v garažo. Harry je že stekel. Ko je pritekel do garaže, je opazil vdrta vrata. Na njih ni bilo žabice, niti verige. Začutil je vonj po izpuhu, vendar ni deloval noben motor.

— Lilian, Lilian!

Tedaj je zagledal ob živi meji svetlobo luči njenega avta. Kmalu za tem jo je našel v travi.

— Lilian, Lilian! Moj bog, ali je mrtva!

— Ne, še diha! Lilian, Lilian! je zaklical in jo tresel. Položil je njen glavo na svoja kolena in jo odločno udaril po licih. — Zbudite se!

Odprla je oči. Pogled je bil zmelen.

— Zastrupljena sem s plinom, je zajec-

lala. Ničesar ne vidim. V garaži... izpuh...

Znova je izgubila zavest.

— Ogljikov dvokis! je zarjavel Harry.

— Kave, kave, mnogo kave, brž!

Mary je stekla. Sam je pa z umetnim dihanjem pričel obujati Liliani.

Z Mary so pritekli tudi Marga in skoraj vse službništvo. Prinesla je veliko posodo s kavo.

Marga je zaklical:

— Ali je res, da se je Liliani pripetila nesreča, da je bila zastrupljena s plinom?

Ni je pogledal, ni ji odgovoril. Dvignil

je Lilianino glavo in jo prisilil, da je požrala kavo, kozarec za kozarcem. Končno se ji je vrnila barva v lica in je spet odprla oči.

— Dobro, je rekел Harry. — Ali je kdo poklical zdravnika?

— Da, gospod, sem, je odgovoril upravitnik.

Vsi, ki so bili zbrani okrog nje, so Harryju pomagali in z velikim sočutjem gledali v dekle.

— Spravimo jo v posteljo! Lilian, oklepni se me okrog vrata!

Dvignil jo je s tal. Poslušno kot otrok se ga je oklenila in naslonila glavo na njegove rame z občutkom, da je končno varnem.

Odprla je oči. Bila je v postelji. Potem se je pričela spominjati. Obupnega boja z vrat, potem njega, ki jo je našel, potem, kako ji je bilo slablo. Potem, da ji je nekdo dal injekcijo in je končno utonila v sen.

Ozrla se je po sobi. Danilo se je. V polmraku je zagledala Harryjev obraz. Sedel je ob postelji.

Iztegnila je roke proti njemu in zajokala.

— Bilo je tako strašno! Ujeta sem bila, orodje in revolver so mi ukradli! Nisem